

nesker, der altsaa lever under mere eller mindre bymæssige Forhold. Det er ikke langt fra Halvdelen af Danmarks Befolkning.

— Stor-København (København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner) har i de 5 Aar fra 1906 til 1911 forøget sin Befolkning med 49000 Mennesker. Indenfor de gamle Volde er Folketallet aftaget med 7000, i Voldkvartererne er det tiltaget med 1000, paa Broerne og Frederiksberg med 38000, og endelig er Indbyggertallet i den yderste Ring (de indlemmede Distrikter og Gentofte) forøget med 17000, saaledes som det nærmere fremgaar af nedenstaaende Tabel:

	1850	1885	1906	1911
Indenfor de gamle Volde ..	123000	128000	96000	89000
Voldkvartererne.....	—	38000	42000	43000
Broerne og Frederiksberg..	10000	148000	320000	358000
Indlemmede Distrikter og Gentofte	9000	26000	77000	94000
I alt...	142000	340000	535000	584000

I 1850 levede de 86 % indenfor Voldene, nu kun 15 %. Den inderste Ring (Voldkvartererne) optager 7 % af Befolkningen, den mellemste Ring (Broerne og Frederiksberg) 62 % (i 1850 kun 7 %), og den yderste Ring (de indlemmede Distrikter og Gentofte Kommune) 16 % (i 1850 ca. 7 %).

VI.

Høstudbyttet i Danmark 1875—1909.

I det af Statens Statistiske Bureau for kort Tid siden udgivne Tabelværk »Landbrugsforhold i Danmark siden Midten af det 19. Aarhundrede« er der bl. a. foretaget en Sammenarbejden af de aarlige Høstopgørelser, der foreligger tilbage til Aaret 1875. Oversigterne er ført op til 1909 og omfatter saaledes en 35aarig Periode, hvor vort

Landbrug er undergaaet store og betydningsfulde Forandringer.

Hvad først angaar det til Høstafgrøder anvendte Areal, har der -- som det ses af nedenstaaende Tal -- fundet betydelige Udvidelser Sted:

Aarene	Samlet Høstareal
1875—79 gsntl.	2,848000 Tdr. Ld.
1880—84 —	2,964000 —
1885—89 —	3,073000 —
1890—94 —	3,191000 —
1895—99 —	3,313000 —
1900—04 —	3,428000 —
1905—09 —	3,549000 —

Høstarealet er altsaa fra det første til det sidste Femaar blevet forøget med omtrent en Fjerdedel.

Dernæst er der foregaaet store Forandringer i Høstarealets Anvendelse. Sædarealerne udgjorde i Femaaret 1875—79 gennemsnitlig 2,032000 Tdr. Ld.; de forøgedes til 2,149000 i Femaaret 1890—94, men har derefter været nedadgaaende, og i 1905—09 var Sædarealet kun 2,069000 Tdr. Ld., altsaa omtrent af samme Udstrækning som i 1875—79. For Rodfrugtarealerne var der derimod en stærk og uafbrudt Stigning fra 99000 Tdr. Ld. i 1875—79 til 541000 Tdr. Ld. i 1905—09. Endelig viser de til Høstafgrøder anvendte Arealer en uafbrudt Stigning fra 717000 til 939000 Tdr. Ld. Af det hele Høstareal udgjorde i 1875—79 Sædarealerne 71 $\frac{0}{10}$, Rodfrugtarealerne 3 $\frac{0}{10}$ og Høarealerne 26 $\frac{0}{10}$, og i 1905—09 var de tilsvarende Procenttal henholdsvis 58, 15 og 27.

Hvis man nu vil danne sig et Billede af de Forandringer, der er foregaaet i Høstens Totaludbytte og i Udbyttet pr. Arealenhed, er der den Vanskelighed, at der ikke umiddelbart foreligger noget Fællesmaal for de forskellige Arter af Høstafgrøder (Kærne, Rodfrugter, Hø og Halm). Man kan ganske vist benytte de for hvert Aar beregnede Værdibeløb, men da Priserne paa Korn osv. varierer fra Aar til Aar, giver dette ikke noget tilfredsstillende Resultat. (I de 35 Aar, der her er Tale

om, varierede den gennemsnitlige Værdi af et Pund Korn af Landets samlede Sædhøst mellem Yderpunkterne 4,24 Øre (i Aaret 1894) og 7,22 Øre (i 1876); Kornværdien var saaledes i det sidstnævnte Aar 70 % højere end i det førstnævnte). Ligesom en stor Høst med smaa Priser og en lille Høst med høje Priser kan tænkes at give samme Totalværdi, vil det omvendte Forhold bevirke, at man ved at benytte Værdien som Maal faar en større Forskel mellem to Høstaar, end hvis man bruger Mængdeudbyttet til Sammenligning. Statistisk Bureau har derfor i de senere Aar foretaget en Omsætning af samtlige Høstafgrøder til Kornenheder, og disse Beregninger er nu i det ovennævnte Tabelværk førte helt tilbage til 1875.

Da den Værdi, der hvert Aar beregnes for Rodfrugter, Hø og Halm, er afledet af Kornpriserne, vil man ved at dividere Aarets Totalsum for Høstværdien med Gennemsnitsprisen for et Pund Korn faa et af Aarets Kornpriser uafhængigt Udtryk for Høstudbyttets samlede Størrelse. Beregningen giver for hvert af de 7 Femaar nedenstaaende Resultat:

Aarene	Høstudbyttet, omsat i Millioner Centner Kornenheder:			
	Kærne og Halm	Rodfrugter	Hø	Tilsammen
1875 - 79 gsntl.	44,1	3,5	8,9	56,5
1880—84 —	47,9	4,6	10,4	62,9
1885—89 —	48,6	7,5	11,4	67,5
1890—94 —	50,5	9,5	12,5	72,5
1895—99 —	51,2	13,6	14,2	78,4
1900—04 —	52,7	19,4	12,8	84,9
1905—09 —	55,1	28,2	15,5	99,1

Sædarealernes Udbytte (Kærne og Halm) er steget ikke blot i den Del af Perioden, da Arealerne forøgedes, men ogsaa i den Tid (efter 1890—94), da de formindskedes. Medens Sædarealet i 1905—09 kun var et Par Procent større end i 1875—79, var Udbyttet over en Fjerdedel større. Rodfrugtarealerne var i 1905—09 om-

trent $5\frac{1}{2}$ Gange saa store som i 1875—79, men Udbyttet var 8 Gange saa stort. Endelig høstedes der i Periodens sidste Femaar paa et Høstareal, der var heved en Tredjedel større end i Periodens første Femaar, et Udbytte, der var omtrent tre Fjerdedele større. — Tager man alle Afgrøder under ét, ses det, at paa et Høstareal, der er blevet forøget med en Fjerdedel, høstedes der i Slutningen af Perioden 99,1 Mill. Centner Kornenheder mod 56,5 Mill. Centner i Begyndelsen, altsaa en Forøgelse med tre Fjerdedele.

Beregnet pr. Td. Land af de til de forskellige Arter af Afgrøder anvendte Arealer, stiller Forholdet sig for det første og det sidste Femaar i Perioden saaledes som nedenfor angivet:

Aarene	Det gennemsnitlige Høstudbytte (i Kornenheder) pr. Td. Land, anvendt til:			
	Sæd- afgrøder (Kærne og Halm)	Rod- frugter	Hø	Alle Afgrøder under ét
1875—79 gsnl.	2170	3535	1241	1983
1905—09 —	2687	5213	1651	2792

Paa hver Tønde Land af det samlede Høstareal høstedes der altsaa i 1905—09 godt to Femtedele mere end i 1875—79. Denne Stigning skyldes ikke alene, at hver enkelt Art af Afgrøder er bleven mere givtig (Sæd-afgrødernes Udbytte pr. Td. Ld. er steget med omtrent en Fjerdedel, Høstarealernes med en Tredjedel og Rodfrugtarealernes med henimod Halvdelen), men tillige den forandrede Fordeling af Arealet mellem de forskellige Afgrøder. Som foran vist, er jo en stadig stigende Andel af Høstarealet anvendt til Rodfrugter, og da den intensive Rodfrugtdyrkning giver et næsten dobbelt saa stort Bruttoudbytte som Korndyrkningen, har denne Forskydning yderligere forøget det gennemsnitlige Høstudbytte pr. Arealenhed af det samlede Høstareal.